

Centrale Ondernemingsraad

COR-secretariaat

College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam
T.a.v. mw. prof. dr. G.T.M. ten Dam
Spui 21
1012 WX Amsterdam

Spui 21
1012 WX Amsterdam
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

T 020 525 6955
E-mail: cor@uva.nl

Datum
20 januari 2023

Telefoon
020 525 6955

Uw kenmerk
Memo 4 oktober 2022
'Werkgroep Herziening
Kantorennorm'

Contactpersoon
Mw. mr. N.M. Nagobi-Prins

Bijlagen
-

Ons kenmerk
COR 23/u01

Onderwerp: Advies COR n.a.v. Memo advies ruimtenorm voor kantoren

Geacht College,

Onlangs heeft de COR kennisgenomen van de Memo d.d. 4 oktober 2022 "Advies ruimtenorm voor kantoren" waarin de aanpassing van de ruimtenorm voor kantoren wordt besproken.

Als uitvloeisel van de voorgenomen wijziging van de norm wil de COR tevens enkele belangrijke adviezen meegeven over de implementatie van deze norm. De implementatie raakt aan vele aspecten van de (financiële-) organisatie en de gebruikers van de gebouwen, medewerkers en studenten.

Onze adviezen betreffen:

1. Samenhang met aanpalend beleid.
2. Betrokkenheid medezeggenschap bij de implementatie en aanstelling regisseur.
3. Toetsing van de PvE voor de ver-nieuwbouw op het UK aan de nieuwe ruimtenorm.
4. Vaststelling nieuwe Horecavisie.
5. Een aantrekkelijke individuele werkplek voor medewerkers.

Samenhang met aanpalend beleid

Zowel de nieuwe ruimtenorm en het recente gezond beeldschermwerk bepalen beide in hoge mate de vorm en mogelijkheden tot hybride werken voor UvA-medewerkers. Dit terwijl de pilot hybride werken nog niet is afgerond en afdoende geëvalueerd. De COR begrijpt dat met de formulering van nieuw beleid niet altijd gewacht kan worden. Desondanks vinden we het ten principale onwenselijk dat nu "puzzelstukjes" al gelegd worden zonder dat we weten hoe

Ons kenmerk
COR23/u01

“de puzzel” eruit ziet. Dat wil zeggen: De COR is van mening dat het volgorde­lijk beter was geweest eerst een duidelijke en heldere visie uit te werken over hybride werken om daarna pas aanpalend beleid, zoals de ruimtenorm, vast te stellen.

Als gevolg van deze stand van zaken lopen we het risico dat de beleidsruimte met betrekking tot hybride werken danig beperkt gaat worden door dit eerder al vastgestelde beleid. Of het risico bestaat dat we door een nieuwe visie op hybride werken weer naar de ruimtenorm, beeldschermbeleid en andere zaken moeten gaan kijken, hetgeen weer nodeloos werk oplevert.

De COR vraagt het CvB dan ook om zo snel mogelijk met een heldere visie op nieuwe vormen van (hybride) werken binnen de UvA-gemeenschap te komen, en – zo mogelijk – de formulering van verder aanpalend beleid aan te houden totdat de visie is vastgesteld.

Betrokkenheid medezeggenschap bij implementatie ruimtenorm

In het memo “advies ruimtenorm voor kantoren” (pagina 1) schrijft u:

“De universitaire gemeenschap kenmerkt zich door ontmoeting, uitwisseling en samenwerking in allerlei vormen. De UvA streeft naar levendige campussen waar wetenschap (onderwijs, onderzoek, valorisatie en de ondersteuning van de drie kerntaken) optimaal wordt gefaciliteerd.

Daarvoor zijn er kantooruimten, onderwijsruimten, studieplekken, labs, ontmoetingsruimten en overige voorzieningen nodig. Voor planningsdoeleinden en investeringsbeslissingen hanteert de UvA op dit moment als rekenkundige eenheid een ruimtenorm die dateert uit 2007. Deze ruimtenorm gaat over het ruimtegebruik van kantoren, onderwijsruimten en studieplekken.”

De herziening van de ruimtenorm voor kantoren raakt aan zeer veel aspecten van het gebruik van de gebouwen. Hoewel de ruimtenorm een rekenkundige eenheid is heeft het wijzigen van die norm direct gevolgen voor de werkplek van de medewerkers. Als je de norm wijzigt zal je ook moeten kijken naar het gebruik van de vierkante meters. Want als je het gebruik van de vierkante meters niet wijzigt dan nemen de kosten per vierkante meter toe. En als je de functie van de vierkante meter wijzigt dan nemen de kosten elders toe. Bovendien verschuiven de vierkante meters over de verschillende demarcaties heen waardoor anderen zeggenschap krijgen over vierkante meters.

De huidige tijd kent nog enkele andere ingrijpende wijzigingen die directe gevolgen kunnen hebben voor het gebruik van vierkante meters. Zo vindt er ver-nieuwbouw plaats op het UK, zijn we aan het herstellen van de gevolgen van de Corona epidemie, zijn we aan het uitvinden hoe we hybride werken het beste kunnen implementeren, hebben we te maken met snel groeiende studenten aantallen, zijn we druk doende om de kwaliteitsmiddelen in te zetten met meer docenten en kleinere onderwijsgroepen, verwachten we meer onderzoek te kunnen verrichten en zullen we de gevolgen voor starters- en stimuleringsbeurzen moeten gaan faciliteren.

Ons kenmerk
COR23/u01

Het wijzigen van de ruimtenorm voor kantoren levert verschillende complexe situaties op die allen een eigen plan van aanpak vragen. “Deze zaken lopen naast elkaar,” meldde de vicevoorzitter van het CvB Jan Lintsen in de OV d.d. 02-12-2022. De COR ziet dat deze zaken een grote impact kunnen hebben en ook elkaar beïnvloeden en versterken. Daarnaast vraagt het dan ook aandacht voor een zorgvuldig implementatie traject. De COR vraagt het CvB om de COR en alle OR-en nauw te betrekken bij deze implementaties. De COR adviseert tevens om een regisseur aan te stellen die duidelijke regie kan plegen over de voortgang. Deze regisseur dient zicht te houden op de afdeling- of eenheid-overstijgende problematiek en hun oplossing en betrokken partijen om tafel te krijgen. Tevens kan deze regisseur dienen als aanspreekpunt voor de medezeggenschap.

Toetsing van de PvE voor de ver-nieuwbouw op het UK aan de nieuwe ruimtenorm.

Door de faculteit FGw is er een Programma van Eisen opgesteld op basis van het Huurverhuurmodel 2006 en de UvA Ruimtenorm uit 2007 voor toekomstig gebruik van de verschillende gebouwen. Gedurende het bouwproces is het Programma van Eisen niet te herzien. Maar met de voorgenomen wijziging van de UvA Ruimtenorm wijzigt een van de grondslagen van het Programma van Eisen. Met de kennis van de nieuwe ruimtenorm lijkt het voor de hand te liggen dat je andere keuzes zou maken om de gebouwen te ver-nieuwbouwen.

Afgelopen periode hebben we ook ervaringen kunnen opdoen met hybride werkvormen. Ook het implementeren van hybride werkvormen zal grote impact gaan hebben op het ruimtegebruik. Tijdens het opstellen van het Programma van Eisen had men nog geen ervaringen met de gevolgen voor de werkplekken en ruimtebehoefte die voortkomen uit het hybride werken. De UvA kent de regel dat na realisatie van de ver-nieuwbouw er de eerste vijf jaren geen ingrijpende verbouwingen mogen plaatsvinden.

Er bestaan grote zorgen dat de invoering van de nieuwe ruimtenorm samen met een verhuizing, een lopende bezuiniging en de groei van studenten aantallen het voor de faculteit FGw financieel onbetaalbaar wordt zich te huisvesten op het UK. Deze zorg wordt versterkt door het feit dat aan deze situatie de komende 11 jaren (6 jaren bouw + 5 jaren verbouw-stop) niets kan wijzigen aan het gebruik van de vierkante meters. Het logische moment voor optimalisatie ligt daarmee wel erg ver in de toekomst. Er zou daardoor een situatie kunnen ontstaan dat de UvA met verschillende vierkante meter prijzen gaat werken: de oude voor het UK en de nieuwe voor de rest van de universiteit. In beginsel lijkt de COR dit een onwenselijke situatie.

De COR vraagt om het Programma van Eisen ook te toetsen aan de nieuwe ruimtenorm. Maak transparant wat de financiële gevolgen zijn voor het huidige Programma van Eisen als dat ongewijzigd uitgevoerd wordt. Ga na of met het huidige Programma van Eisen op deelgebieden aanpassingen behoeft die bouwkundige gevolgen zouden kunnen hebben. Ga na welke bouwkundige aanpassingen je nog wel/niet kunt doorvoeren. Onderzoek welke oplossingen er kunnen zijn om de faculteit straks in een betaalbaar gebouw gehuisvest te laten zijn.

Ons kenmerk
COR23/u01

Nieuwe Horecavisie

In het memo “advies ruimtenorm voor kantoren” (pagina 4) schrijft u:

“In de UvA Ruimtenorm 2007 wordt ook ‘restaurantieve voorzieningen’ genoemd in de norm voor kantoorgebruik. In praktijk wordt deze voorziening op campusniveau ingevuld, in nauwe afstemming met alle betrokken eenheden, en losgekoppeld van huisvestingsvraagstukken van een individuele eenheid. Daarom adviseert de werkgroep in de nieuw norm de restaurantieve voorziening nu los te koppelen van de norm voor kantoorwerkplek.”

Het beleid voor restaurantieve voorzieningen op de UvA is belegd in specifieke documenten per campus “Horeca visie ...*campus*...”. De meest recente Horecavisie is die d.d. 19-09-2018 “Horeca visie Universiteitskwartier” gebaseerd op een document uit 2016. In 2021 is gesteld dat deze nog steeds up-to-date is.

De COR stelt dat de uitgangspunten voor de verschillende Horecavisie documenten met de komst van de nieuwe ruimtenorm en de nieuwe (hybride) werkvormen achterhaald zijn. Door het loskoppelen van de restaurantieve voorzieningen van de norm voor de kantoorwerkplek ontstaat er een nieuwe situatie. Een situatie die regie behoeft.

Faculteiten en eenheden gaan ieder op een eigen tempo de ruimtenorm implementeren. Het creëren en faciliteren van restaurantieve voorzieningen wordt door Facility Services geëntameerd.

Uit onderzoek en ervaring is gebleken dat de transitie naar hybride werkvormen eerst investeringen vragen. Investerings in het beschikbaar maken van een grote diversiteit aan werkplekken. Investerings die maken dat het aantrekkelijk (aantrekkelijker dan thuiswerken) wordt om op de campus te komen werken. Een deel van deze aantrekkelijke werkplekken worden gecreëerd door er goede restaurantieve voorzieningen aan te koppelen.

De diverse Horecavisies zijn campus georiënteerd. Nu faculteiten en eenheden zelf hun tempo bepalen van de transitie naar de nieuwe ruimtenorm en naar de nieuwe werkvormen kan het zijn dat eenheden eerder behoefte hebben aan extra of vernieuwde restaurantieve voorzieningen dan FS van plan was te gaan faciliteren en/of die nog niet eerder in een Horecavisie zijn opgenomen.

Twee voorbeelden dienen zich hier aan. De reeds eerder genoemde Horecavisie Universiteitskwartier gebaseerd op een document uit 2016. En het tweede voorbeeld is de situatie op de REC campus.

Medewerkers in REC A hebben in hun gebouw of in de hal van hun gebouw geen toegang tot een aantrekkelijke restaurantieve voorziening om elkaar te ontmoeten, samen een goede koffie of thee te drinken etc.. De voorzieningen zijn wel deels op de campus aanwezig maar liggen te ver weg van de werkplekken. Men zou kunnen overwegen om op de 3^e etage van REC A een restaurantieve voorziening te creëren om de diversiteit aan ontmoetingsplekken aan te vullen. Echter, dit is een nieuwe wens waarvoor mogelijk eerst de Horecavisie REC campus moet worden geactualiseerd; met een belang van een faculteit die ingrijpt op een

Ons kenmerk
COR23/u01

campusbelang en op een meerjarenvisie. Hier moeten faculteit en FS samen zien uit te komen en zonder te verzanden in ambtelijke houdingen.

De individuele werkplek

In het memo “advies ruimtenorm voor kantoren” (pagina 3) schrijft u:

“De nieuwe norm zal, net als voorheen, worden gebruikt om de omvang van de ruimtebehoefte van de eenheid te bepalen. Daarmee is de ruimtenorm een rekennorm voor investeringsbeslissingen en huisvestingsbeslissingen, er is dus geen directe vertaling van hybride werken/ thuiswerken of een één-op-één vertaling op het niveau van het individu. Met deze norm blijft het voor iedereen mogelijk om op de campus te werken. Er wordt niet vooruitgelopen op eventuele impact van afspraken die in de organisatie worden gemaakt over hybride werken.”

(pagina 4-5)

“De impact van de nieuwe norm is echter voor alle eenheden verschillend, [.....] Vanwege verschillen tussen de campussen als het gaat om de beschikbaarheid van vrije meters om ontwikkelingen op te vangen is er verschil in urgentie. Daarmee ligt er per eenheid een eigen veranderopgave om naar de nieuwe norm te komen. Voor faculteiten is het daarin belangrijk om het perspectief te hebben dat stapsgewijs naar de nieuwe norm kan worden gegaan. [.....] Het is van belang om in het implementatietraject faculteiten de mogelijkheid te geven om knelpunten die nu aan de orde zijn op te lossen [.....] Het tempo daarin zal verschillend zijn.”

U schrijft: “Met de nieuwe ruimtenorm blijft het voor iedereen mogelijk om op de campus te werken”. Deze stelling is op twee manieren uit te leggen, vanuit de werkgever en vanuit de werknemer. Eigenlijk had hier moeten staan: “de nieuwe ruimtenorm maakt het mogelijk om voor iedereen een aantrekkelijke werkplek te kunnen blijven bieden”.

In het overleg met vicevoorzitter van het CvB Jan Lintsen in de OV d.d. 2-12-2022 bespraken we al dat de werkplekken altijd moeten blijven voldoen aan de Arbowetgeving. Het zomaar bijplaatsen van extra bureaus op kamers kan niet gelijkgesteld worden aan het gegeven dat aan alle bureaus ook gelijktijdig gewerkt kan worden. In dit overleg is voorgesteld dat per kamer bepaald wordt hoeveel personen er in de ruimte gelijktijdig mogen verblijven/werken. Hierin kan de ARBO-coördinator een rol spelen.

Als er andere plekken gebruikt gaan worden als werkplek dan dienen deze ook te voldoen aan de ARBO normen (zoals online vergaderplekken, cabines om te bellen). Er zijn kansen om bij het uitbreiden van het aantal werkplekken zelfs werkplekken te verbeteren door ook meer stabiele bureaus aan te schaffen.

Naast de regie is er ook een visie nodig die door de medewerkers gedragen gaat worden. Het is daarom belangrijk om alle ontwikkelingen te delen met de medewerkers. En medewerkers en medezeggenschap, OR en COR, in ruime mate te betrekken bij de ontwikkeling van de visie en de uitvoering ervan.

Ons kenmerk
COR23/u01

In samenvatting

Het wijzigen van de ruimtenorm voor kantoren levert verschillende complexe situaties op die allen een eigen plan van aanpak vragen. De COR ziet dat deze zaken een grote impact kunnen hebben en ook elkaar beïnvloeden en versterken. De COR vraagt daarom dan ook aandacht voor een zorgvuldig implementatie traject.

Samenhang aanpalend beleid

De COR vraagt het CvB zo snel mogelijk een heldere visie op hybride werken binnen de UvA te formuleren.

Betrokkenheid medezeggenschap en noodzaak tot aanstelling regisseur.

De COR vraagt het CvB om de COR en alle OR-en nauw te betrekken bij deze implementaties.

De COR adviseert tevens om een duidelijke regie te gaan voeren door middel van de aanstelling van een regisseur.

Ver-nieuwbouw op het Universiteitskwartier

De COR vraagt om het Programma van Eisen voor de vernieuwbouw van het UK ook te toetsen aan de nieuwe ruimtenorm.

Maak transparant wat de financiële gevolgen zijn voor het huidige Programma van Eisen als dat ongewijzigd uitgevoerd wordt.

Ga na of met het huidige Programma van Eisen op deelgebieden aanpassingen behoeft die bouwkundige gevolgen zouden kunnen hebben.

Ga na welke bouwkundige aanpassingen je nog wel/niet kunt doorvoeren.

Onderzoek welke oplossingen er kunnen zijn om de faculteit straks in een betaalbaar gebouw te huisvesten.

Nieuwe horecavisie

De uitgangspunten voor de verschillende Horecavisie documenten zijn met de komst van de nieuwe ruimtenorm en de nieuwe (hybride) werkvormen achterhaald. Door het loskoppelen van de restauratieve voorzieningen van de norm voor de kantoorwerkplek ontstaat er een nieuwe situatie. Een situatie die regie behoeft op basis van vernieuwde horeca visies.

De individuele werkplek

De nieuwe ruimtenorm maakt het mogelijk om voor iedereen een aantrekkelijke werkplek te kunnen blijven bieden. Dit vereist een visie en het vereist regie.

Ons kenmerk
COR23/u01

De COR hoopt dat u de bovenstaande adviezen en zorgen ter harte neemt in de verdere uitwerking en implementatie van de nieuwe ruimtenorm.

Hoogachtend,

Dr. Gerwin van der Pol
Voorzitter COR

Dr. Erella Grassiani
Vicevoorzitter COR